

13. január 1939, Budapešť.

Správa česko-slovenského vyslanca M. Kobra o nových tendenciách v maďarskej zahraničnej politike pred návštevou I. Csákyho, maďarského ministra zahraničných vecí, v Nemecku.

Novoroční článok otištěný v Pester Lloydu pod záhlavím Die feste Grundlage, pocházející z pera hraběte Csákyho, jakož i všechny další politické projevy nového zahraničního ministra nejsou než dokladem rozhodného přelomu maďarské zahraniční politiky. Zatím co pan Kánya usiloval všemožně o to, jak udržeti Maďarsko jako malý stát v rámci daných politických možností, neangažovati je předem pro případ všeobecní krise, či dokonce všeobecného konfliktu, zachovati mu alespoň na oko volnost akce, opustil jeho nástupce pod nátlakem skutečných poměrů hlavní zásadu Kányovy politiky, t. j. nepřijímatí mezinárodních závazků, které by připoutali Maďarsko k jedné či druhé z obou skupin velmocí, na něž je Evropa tou dobou rozdělena, a odmítati všemožně jakoukoli účast na otázkách světové politiky ležících mimo okruh maďarských zájmů. Kánya se vždy vzpíral tomu, aby Maďarsko bylo zataženo po boku svých přátel do ozubeného soukolí světové politiky a ztratilo tak morální a materiální podporu západu a sympatie, které si pracně získalo houževnatou propagandou jak v Anglii, tak i dokonce ve Francii.

Nový zahraniční ministr opustil tuto zásadu a vrhl se střemhlav do objetí osy Řím – Berlín, při čemž – a to dlužno obzvláště zdůrazniti – nepočítá nikterak s účinnou pomocí Itálie, o jejímž vlivu a postavení ve Střední Evropě si tu nikdo nedělá ilusí, nýbrž doufá skoro výlučně v podporu III. říše, od níž si slibuje další uskutečňování maďarských národních aspirací a revisního programu. Uznal tedy Mandchou-Kuo a ohlásil ochotu přistoupiti ku paktu proti Kominterně. O tomto přístupu bylo právě formálně rozhodnuto tím, že dne 13. ledna diplomatičtí zástupcové tří velmocí zúčastněných na tomto paktu pozvali maďarskou vládu, aby se k němu připojila což hrabě Csáky ochotně přislíbil¹.

Je snad jen otázkou času, jak dlouho zůstane Maďarsko za těchto poměrů členem Společnosti národů, Csáky se nikterak netají tím, že Maďarsko nemá nejmenšího zájmu na tomto členství.²

Zmíněný novoroční článek Csákyho obsahoval zejména tento passus, který sám o sobě potvrzuje uznání suverenity III. říše, alespoň v oboru hospodářském.

„Eine Vorbedingung der Aufrechterhaltung des in uns gesetzten Vertrauens ist es, dass uns bei unseren Aktionen stets die Achse Rom – Berlin vor Augen schweben soll, wobei die Tatsache nicht ausser acht gelassen werden darf, dass dem deutschen Reich in Mitteleuropa in wirtschaftlicher Hinsicht vermöge seiner geographischen Lage, seiner Ausdehnung und der Grösse seiner Bevölkerung gewisse Vorrechte zukommen. Diese Tatsache wurde ja auch von den Westmächten anerkannt, darum darf ich auch ruhig feststellen, dass, wer sich an die Seite der Achsenmächte stellt, nicht gezwungenermassen gegen die westlichen Grossmächte Stellung nimmt.“³

Tento projev solidarity s osou znamená v praxi úplné odevzdání se do vůle – Hitlerovy. Není také pochyby o tom, že tu jde zároveň o pokus předstihnouti Česko – Slovensko, jehož politika vůči III. říši vyvolávala zde obavy, aby snad větší hospodářský a politický zájem Hitlerův na Česko-Slovensku se neprojevoval na úkor maďarských zájmů.

Ještě jasněji zdůraznil hrabě Csáky tuto koncepci své zahraniční politiky ve veřejší řeči, pronesené na konferenci vládní Strany národní jednoty. Odsoudil způsobem snad až příliš nápadným názor některých politických osobností, že některé cizí státy se mísí do vnitřních otázek maďar-

ského státu a mluvil v této spojitosti o „temných skvrnách“, které prý kazí, ba dokonce ochlazují přátelský poměr mezi Maďarskem a III. říší.

Tento projev je odpovědí na známý novoroční článek Bethlenův uveřejněný v Pesti Napló, v němž bývalý ministerský předseda mluví otevřeně o změněném chování III. říše vůči Maďarsku a o „rozčarování a stoupajícím rozhořčení národního citění“, které vyvolává nepřátelský postoj Německa (zejména po událostech ve Velkých Šuranech a jinde). V tomto svém projevu označil Bethlen dokonce obsazení Petržalky⁴ jako ránu bleskem z jasného nebe a dává, že prý III. říše více oceňuje otrocké podrobení se Čechů než spontánní přátelství svobodného a sebevědomého maďarského národa.

Šlo tedy Csákymu před jeho nastávající cestou do Berlína⁵ hlavně o to, aby odstranil tyto „temné skvrny“ a přesvědčil Němce o opravdovosti a upřímnosti maďarského přátelství. Je ovšem otázkou, jak dalece se mu to podaří, neboť v Berlíně jsou dojista velmi dobře informováni o skutečném stavu věci a odporu, ba nenávisti, které politika III. říše vyvolává v širokých vrstvách zdejšího obyvatelstva.

Jsou tedy uznání Mandchou-Kuo, přístup ku paktu proti Kominterně a záruky a prohlášení, že se stane vše, aby se vrátila do styků německo-maďarských bývalá „hřejivá důvěra“ lacinými prostředky, jimiž si nový maďarský ministr chce zaručiti co nejpriznivější přijetí v Berlíně.

I v důvěrných rozhovorech s některými zdejšími diplomaty se netajil Csáky tím, že jeho bezpodmínečný příklon k ose Řím – Berlín znamená co největší podřízení maďarského zahraničního vedení diktátu III. říše a že z obou polů této osy jeví se pro Maďarsko výhradní přitažlivost Berlín. Plány, které kuje Hitler pro budoucí novou úpravu poměrů ve východní a jihovýchodní Evropě, sleduje patrně maďarský zahraniční ministr s obzvláštní pozorností a doufá dle všeho, že Maďarsko bude důležitou figurkou na Hitlerově šachovnici, až by snad v nejbližší budoucnosti přišla na řadu otázka Ukrajiny.

V zorném úhlu této nové orientace maďarské zahraniční politiky dlužno i posuzovati nastávající návštěvu hraběte Csákyho v Berlíně a jeho porady s Ribbentropem, ku kterým má nápadným způsobem dojiti těsně před cestou česko-slovenského zahraničního ministra do Berlína⁶.

Vyslavec:
Miloš Kobr

AMZV ČR, PS I., Budapešť 1939, č. 6/3. Kópia, strojopis.

¹ Maďarsko 24. 1. 1939 přistúpilo k Paktu proti Kominterně.

² I. Csáky 5. 1. 1939 vedúcemu maďarskej delegácie pri Spoločnosti národov oznámil, že na májovom zasadnutí Rady Maďarsko ohlásil svoje vystúpenie zo ženevskej organizácie. – DIMK, III, s. 304 – 305, č. 187.

³ Predpokladom udržania nám preukázanej dôvery je, že pri našich akciách musíme mať pred očami os Berlín – Rim a nesmieme zabudnúť na skutočnosť, že Nemeckej ríši prináleží v strednej Európe v hospodárskom ohľade, geografickej polohe, jej rozlohy a z hľadiska veľkosti obyvateľstvu určité prednostné právo. Keďže tieto faktory uznávajú aj západné mocnosti, môžem pokojne konštatovať, že kto nie z donútenia sa postaví na stranu mocností Osi, zaujíma postoj proti západným veľmociam.

⁴ Nemecké jednotky 11. 10. 1938 obsadili Petržalku, pravú stranu dunajského nábrežia Bratislavy.

⁵ Návšteva sa uskutočnila 16. – 17. 1. 1939.

⁶ F. Chvalkovský bol v Nemecku 21. 1. 1939.